Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Філософський факультет
Кафедра теорії та історії політичної науки

Бунь Вікторія Вікторівна

Методичні рекомендації та матеріали для вивчення навчальної дисципліни

«Етнополітологія»

для студентів третього року навчання спеціальності 052 «Політологія»
освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакаларв» (денна форма навчання)

Львів 2022

Затверджено на засіданні кафедри теорії та історії політичної науки
Протокол №12 від 28. 06. 2022 року

Схвалено Вченою радою філософського факультету
Протокол №271/7 від 26. 08. 2022 року

ЗМІСТ

1. Вступ. Опис навчальної дисципліни 3
2. Мета та завдання, компетентності та результати навчальної дисципліни 4
3. Семестровий план і структура навчальної дисципліни 6
4. Основна та додаткова література навчальної дисципліни 7
5. Теми та зміст лекційних занять навчальної дисципліни 10
6. Теми та зміст семінарських/практичних занять навчальної дисципліни. Література 13
7. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни.....24
8. Кредитно-модульна система оцінювання знань студентів.....25
9. Розподіл балів, що присвоюється студентам.....25
10. Контрольні питання для підсумкового контролю (заліку).....26

1. Вступ. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>Денна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Кількість кредитів – 3,5</td><td>Галузь знань
05 «Соціальні та поведінкові науки»</td><td rowspan="3">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Спеціальність
052 «Політологія»</td></tr>
<tr><td></td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td rowspan="5"></td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 1</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td></td><td>Семестр</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 105</td><td>6-й</td></tr>
<tr><td></td><td>Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="11">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4
самостійної роботи студента – 2,5</td><td rowspan="11">Освітньо-кваліфікаційний рівень:
перший (бакалаврський)</td><td>32 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>32 год.</td></tr>
<tr><td>Лабораторні</td></tr>
<tr><td>0 год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>41 год.</td></tr>
<tr><td></td></tr>
<tr><td>Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання, компетентності та результати навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Етнополітологія» – це вибіркова навчальна дисципліна, яка вивчається студентами-бакалаврами третього року навчання спеціальності 052 «Політологія». Навчальний курс розрахований на 105 години і вивчається у шостому семестрі. У структурі годин курсу виокремлено такі складові: лекційні заняття – 32 год.; семінарські заняття – 32 год., самостійні завдання – 41 год.

Навчальна дисципліна «Етнополітологія» має на меті вивчення тенденцій розвитку етнополітичної сфери людського буття; з'ясування закономірностей взаємовідносин етнонаціональних спільнот (етносів, націй, етнічних та національних груп) між собою та з державою; ознайомлення зі шляхами і методами національно-державного будівництва, засадами і принципами демократичної етнонаціональної політики. Курс складається з одного *змістового модулю*.

Метою викладання навчальної дисципліни " Етнополітологія" є набуття студентами знань і навичок необхідних для поглибленого розуміння взаємовідносин етнічностей та політики. Зокрема через оволодіння методами і підходами етнополітології з метою проведення об'єктивного аналізу світової етнополітичної думки, модерних теорій етносу та нації, а також закономірностей етнополітичних процесів, що є необхідним компонентом формування напрямків і способів власної політичної активності

Основними *завданнями* вивчення дисципліни "Етнополітологія" є дослідження сучасних інтерпретацій таких понять як етнічність, нація та націоналізм. У фокусі дослідження також перебуває зв'язок між етнічністю та груповими конфліктами, а також причини їх виникнення та можливості регулювання. Курс передбачає розгляд етнополітичної ситуації в Україні та практичний аналіз сучасної української етнополітики.

За результатами вивчення курсу студент повинен *знати:*

• предмет і об'єкт етнополітології, сучасну методологію предмету;

• історію становлення і розвитку вітчизняної і зарубіжної етнополітичної думки, їх взаємовплив та взаємозбагачення;

• найновіші вітчизняні та зарубіжні етнополітичні теорії, концепції та моделі етнополітичного розвитку;

• головні закономірності і тенденції сучасних етнополітичних процесів і національно-державного будівництва та особливості їх проявів в Україні;

• форми існування етносів, їх місце і роль у розвитку людської цивілізації та політичному житті суспільства;

• етнонаціональну структуру населення України, її основні етнічні спільноти, їх історію, культуру, сучасний статус і перспективи розвитку;

• сутність і характер взаємовідносин нації і держави, етнічності і влади;

• головні принципи демократичної етнонаціональної політики.

вміти :

• володіти найновішою методологією аналізу етнополітичних процесів;

• орієнтуватись у складних і суперечливих етнополітичних процесах сучасності;

• відстоювати права етнічної спільноти та підтримувати принципи демократичної етнонаціональної політики;

• об'єктивно оцінювати проблеми інтеграції України до Європейського союзу та світового співтовариства;

• аналізувати програмні положення і практичні дії різних політичних партій, рухів, організацій в етнополітичній сфері;

• відрізняти національну ідею, національні інтереси, патріотизм та націоналізм від шовінізму;

• виявляти інтерес і повагу до культурного надбання інших етнічних спільнот, що проживають на території України;

• застосовувати юридичні та політичні шляхи і методи врегулювання етнополітичних конфліктів;

• підвищувати свою етнополітичну культуру, сприяти її поширенню в студентському середовищі зокрема.

Крім того, в результаті успішного проходження навчальної дисципліни «Етнополітологія» студент набуде:

Спеціальні (фахові) компетентності:

- Вміння застосовувати методологічні підходи та прийоми, техніки наукових та прикладних досліджень в політиці.
- Здатність аналізувати політичні аспекти міжнародних відносин на міждержавному, регіональному та глобальному рівнях, їх вплив на розвиток політичних інститутів на державному та наддержавному рівні.
- Здатність аналізувати місце людини, соціальних груп в політичних процесах в глобалізованому світі, прослідковувати політичні аспекти соціокультурних відносин та їх вплив на формування ідентичності громадян.

Програмні результати навчання після вивчення навчальної дисципліни «Етнополітологія»:

- Встановлювати логічні зв'язки та аналізувати взаємозалежність між соціокультурними особливостями суспільства та розвитком його політичної системи.
- Аналізувати сучасні соціокультурні процеси та їх вплив на розвиток національних політичних систем та міжнародної системи.
- Аналізувати політичні конфлікти та кризові ситуації на різних рівнях, в тому числі міжнародному, застосовувати вивчені моделі їх розв’язання.

3. Семестровий план і структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л.	п./с.	лаб.	інд.	ср.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Становлення і розвиток етнополітології як науки. Принципи та методологічні підходи етнополітології	6	2	2	-	-	2
Тема 2: Етнічні форми існування людства. Теорії етнічності.	7	2	2	-	-	3
Тема 3: Етнічна ідентичність	6	2	2	-	-	2
Тема 4: Національні форми існування людства. Теорії нації.	7	2	2	-	-	3
Тема 5. Етнонаціональні спільноти в системі соціально-політичних відносин	6	2	2	-	-	2
Тема 6. Національні меншини	7	2	2	-	-	3
Тема 7: Етнополітичні процеси	6	2	2	-	-	2
Тема 8: Процес етнічного ренесансу	7	2	2	-	-	3
Тема 9: Політизація етнічності	6	2	2	-	-	2
Тема 10: Процеси етнополітичної дезінтеграції та інтеграції	7	2	2	-	-	3
Тема 11: Націоналізм як політичний феномен.	6	2	2	-	-	2
Тема 12: Націоналізм як ідеологія	7	2	2	-	-	3
Тема 13: Етнополітичні конфлікти	6	2	2	-	-	2
Тема 14. Етнонаціональна політика	7	2	2	-	-	3
Тема 15. Етнонаціональні спільноти в Україні: їх становлення та розвиток.	7	2	2	-	-	3
Тема 16. Модель державної етнополітики України	7	2	2			3
РАЗОМ	105	32	32	-	-	41

4. Основна та додаткова література навчальної дисципліни

Основна література

1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с.
2. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с.
3. Бородінов В. Д. Етнополітологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Бородінов. – Донецьк : Каштан, 2012. – 481 с.
4. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с.
5. Вітман К.М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн: навч. посібник : рекомендовано МОН України / К.М. Вітман ; ОНЮА, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К. : Логос, 2008. 392 с.
6. Етнічний довідник: У 3 ч. / Гол. ред. В.Євтух. Ч. 1. К., 1997.
7. Етнополітичний контекст соціокультурних трансформацій у сучасній Україні / ред. кол. О. Рафальський (голова), В. Войналович, Л. Нагорна. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017. 512 с.
8. Етнополітологія: перші кроки становлення / І. Ф. Курас ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. – К. : Генеза, 2004. – 734 с.
9. Етнополітологія в Україні. Становлення. Що далі? / [Т. А. Бевз та ін. ; редкол.: І. Ф. Курас (голова) та ін.] ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. Київ : ІПіЕНД, 2002. 295 с.
10. Євтух В. Б. Етнополітика в Україні: правничий та культурологічний аспекти / В. Б. Євтух. К. : УАННП "Фенікс", 1997. 214 с.
11. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст : [монографія] / І. Т. Зварич ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. К. : Дельта, 2009. 320 с.
12. Картунов О. Вступ до етнополітології : наук.-навч. посіб. Київ, 1999. 300 с.
13. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ: Либідь, 1999.
14. Коршук Р. М. Етнополітологія : навч. посіб. / Коршук Р. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Алерта, 2011. 199 с.
15. Майборода О.М. Етнічність у міжнародній системі / О.М. Майборода. Вид. 2-е, випр. і допов. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017 448с.
16. Мала енциклопедія етнодержавознавства / Відп. ред. Ю.Римаренко. К., 1996. 942 с.
17. Національні меншини України в політичних процесах XX – XXI століть: стан і проблеми дослідження / авт. кол.: Котигоренко В.О. (керівник), Калакура О.Я., Ковач Л.Л., Коцур В.В., Кочан Н.І., Ляшенко О.О., Ніколаєць Ю.О., Новородовський В.В., Панчук М.І. Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 624 с.
18. Пірен М. І. Етнополітика в Україні: соціо-психологічний аналіз : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. І. Пірен ; Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини "Україна". К. : Університет "Україна", 2007. 408 с.
19. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації / За наук. ред. д-ра політ. н. Н. М. Хоми [В. М. Денисенко, О. М. Сорба, Л. Я. Угрин та ін.], 2-ге видання, стереотипне. Львів : «Новий Світ – 2000», 2015. 779 с.
20. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с.
21. Світова та вітчизняна етнодержавницька думка / Кол. авт., Відп. ред. Ю.Римаренко. – К., 1997.

22. Сучасна політична лексика: енциклопедичний словник-довідник / За наук. ред. Хоми Н.М. [І.Я. Вдовичин, Л.Я. Угрин, Г.В. Шипунов та ін.] – Львів: Новий Світ-2000, 2015. – 396 с.
23. Ткаченко Є.В. Правовий захист прав етнічних та мовних меншин : навчальний посібник / Є. В. Ткаченко. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 315 с.
24. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с.

Додаткова література:

1. Ананьїн В. О. Етнонаціональний чинник безпеки сучасного поліетнічного суспільства (соціально-філософський аналіз) : автореф. дис. … д-ра філос. наук : 09.00.03. Київ, 1998. 44 с.
2. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму : вид. 2-ге, перероблене / пер. з англ. В. Морозова. Київ : Критика, 2001. 271 с.
3. Бабинець І., Остапець Ю. Суспільно-політичний та культурний розвиток угорської національної меншини Закарпаття (1991–2004 рр.). Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 56–68.
4. Буковина як контактна зона: аналіз ідентичностей, уявлень та сприйняття в українсько-румунському прикордонні : інформаційно-аналітичні матеріали / за ред. Н. Бурейко, Т. Мога. Ясси-Чернівці, 2017. 64 с.
5. Бурдяк В. Регіональна етнополітика в Україні: ризики та виклики соціальній стабільності // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2009. Вип. 44. С. 297–306.
6. Бушанський В. В. Поняття "гра", "роль" та "ідентичність" у сучасній етнополітології / В. В. Бушанський // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22 : Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. 2018. Вип. 23. С. 3–15.
7. Васильченко О. П. Права національних меншин в Україні : що маємо і до чого прагнемо? // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Право. Ужгород, 2017. Вип. 42. С. 36-40.
8. Вітман К. М. Конфліктність етнічності як загроза етнополітичній стабільності держави // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 2010. Т. IX. С. 121–128.
9. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с.
10. Ґелнер Е. Нації та націоналізм; Націоналізм: Пер. з англ. К.: Таксон, 2003. 300 с.
11. Гончарук-Чолач Т. В. Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації : монографія / Т. В. Гончарук-Чолач та ін.; за ред. проф. О. М. Рудакевича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 338 с.
12. Горбатенко В.П., Кресін О.В. Політика управління етнічним розмаїттям: від асиміляції до інтеркультуралізму // Держава і право. Сер. Політичні науки. 2015. Вип. 69. С. 64–73.
13. Горло Н. В. Концептуальні засади і практика іредентизму: внутрішньополітичний і міжнародно-політичний контексти: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 448 с.
14. Дегтеренко А. М. Угорський чинник в етнонаціональній політиці України в умовах російської агресії. Стратегічні пріоритети. Київ, 2018. № 1 (46). С. 38–47.
15. Декларація прав національностей України : Документ від 01.11.1991 р. № 1771-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1771-12

16. Дністрянський М. С. Етногеографія України: навч. посіб. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008. 232 с.
17. Дністрянський М. С. Етнополітична географія України: проблеми теорії, методології, практики : монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 490 с.
18. Добржанська О. Етнічна ідентичність населення Буковини. Історико-політичні проблеми сучасного світу: збірник наукових статей. Чернівці, 2015. Т. 29–30. С. 118–121.
19. Доцяк І. Етнополітичні процеси на території Галичини в контексті глобалізації // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2017. Вип. 1. С. 190–198.
20. Дубова С.В. Нормативно-правове забезпечення культурних потреб національних меншин // Держава і право. Сер. Політичні науки. 2019. Вип. 81. С. 23–24.
21. Етнополітична безпека України: політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави : Наукова записка / В. П. Горбатенко, Ю. С. Шемшученко, І. О. Кресіна, О. М. Стойко. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. 80 с.
22. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості: монографія / М. Панчук та ін. Київ : Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 396 с.
23. Євтух В. Б. Етнічність : глосарій. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 170 с.
24. Калакура Я. Етнополітологія в структурі історичного знання / Я. Калакура // Наукові записки [Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України]. 2006. Вип. 30(1). С. 186-196.
25. Кресіна І.О., Явір В.А. Етнокультурна автономія як механізм протидії етнополітичним претензіям Угорщини // Держава і право. Сер. Політичні науки. 2018. Вип. 81. С. 3–14.
26. Куц Ю. О. Етнополітичні державотворчі процеси в Україні : управлінський аспект. Харків : Вид-во ХарРІУАДУ «Магістр», 2002. 204 с.
27. Лойко Л. Громадські організації етнічних меншин України: природа, легітимність, діяльність : монографія. Київ, Поліграфічний центр «Фоліант», 2005. 633 с.
28. Рафальський О. О. Міждисциплінарні перехрестя етнополітології // Вісник Національної академії наук України. 2021. Вип. 2. С. 3–11.
29. Семко В. Л. Семантичний зміст феномена етнічності у вітчизняній етнополітології / В. Л. Семко // Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2013. Вип. 61. С. 429–435.
30. Сміт Ентоні Д. Національна ідентичність / Пер. з англійської П. Таращука. К.: Основи, 1994. 224 с.
31. Сміт Ентоні Д. Націоналізм: Теорія, ідеологія, історія. / Пер. з англійської. К: "К.І.С.", 2004. 170 с.
32. Ткачук Д. Г. Вплив етнічних спільнот на розробку нормативно-правових актів з концептуальних питань державної етнополітики // Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2022. Вип. 1. С. 80–86.

Інтернет-джерела:

1. Сайт Національної бібліотеки України ім.В.І.Вернадського http://www.nbuv.gov.ua/
2. Сайт Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого https://nlu.org.ua/
3. Сайт Інституту політичних політичних і етнонаціональних досліджень ім.І.Ф.Кураса НАН України https://ipiend.gov.ua/
4. Сайт Віснику Львівського національного університету. Серія Філософсько-політологічні студії. http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/uk/archive

5. Теми та зміст лекційних занять навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Становлення і розвиток етнополітології як науки. Принципи та методологічні підходи етнополітології

Предмет і об'єкт етнополітології. Основні категорії та поняття етнополітології. Етнополітологія як наука про закономірності етнополітичних процесів та взаємовідносини етнонаціональних спільнот.

Мета, завдання та функції етнополітології: методологічна, світоглядна, теоретико-пізнавальна, творчо-конструктивна, прогностична, тощо. Місце і роль етнополітології у системі сучасних наук. Співвідношення етноплітології та соціально-гуманітарних наук. (Етнології, етнофілософії, етнопсихології, етнодемографії, тощо)

Значення вивчення етнополітології для формування політичної культури, активної громадянської позиції, культури міжетнічної та міжнаціональної комунікації.

Критичне етнополітичне мислення як методологічна основа етнополітології. Етнополітичне мислення як одна із форм відображення суспільного буття, умов існування етносів та націй, їх взаємовідносин та відносин із державою. Принципи та ознаки догматичного та критичного етнополітичного мислення. Ідеологічні межі формаційного, класового та партійного підходів, як атрибутів догматичного мислення. Цивілізаційний та гуманістичний підходи як атрибути критичного мислення.

Формування етнополітичного мислення як провідна проблематика у етнополітології. Стан і перспективи формування етнополітичного мислення в Україні.

Принципи етнополітології: науковий плюралізм, світ-системний аналіз, принцип звільнення від оціночних суджень, та ін.. Методи етнополітології: дослідження випадку, моделювання, ретроспективно-порівняльного аналізу, етнотехнологічні, етноісторичні, етнокомунікаційні та етноекологічні методи.

Тема 2: Етнічні форми існування людства. Теорії етнічності.

Етапи етнонаціонального існування людства. Історичні форми існування людства – рід-плем'я – народність (національність) – нація. Сучасні школи етнічності. Примордіалістська школа етнічності (М. Новак, Е. Сміт, Е. Шілз та ін), інвентціоналістська школа етнічності (Б. Андерсон, Ф. Барт, П. Брасс та ін). Етнос як форма існування людства. Теорія етносу Л. Гумільова. Поняття етносу, етнічності, етнічної групи. Рівні етнічної групи та ознаки етнічності. Примордіалістська теорія етнічності. Інструменталістська теорія етнічності. Конструктивістька теорія етнічності.

Тема 3: Етнічна ідентичність

Ідентичність: визначення та типологія. Особливості етнічної ідентичності. Національна ідентичність. Співвідношення етнічної та національної ідентичності в контексті глобалізації

Тема 4: Національні форми існування людства. Теорії нації.

Нація як форма розвитку етносу. Теорії нації: політична, психологічна, культурологічна, історико-економічна, марксистсько-ленінська, етнічна, та ін. Типологія націй. Бездержавна нація. Державна нація. Багатодержавна нація. Національна група. Нація – специфіка визначення. Політична теорія нації. Етнічна теорія нації. Психологічна теорія нації. Культурологічна теорія нації. Історико-економічна теорія нації.

Тема 5. Етнонаціональні спільноти в системі соціально-політичних відносин

Теорія "стратифікації". Етнічна парадигма. Національна парадигма. Класова і класократична парадигми. Система взаємовідносин між етносами, націями і класами. Класифікація держав за Е.Річмондом, Г.Нельссоном, У.Коннором, П.Ван Ден Бергом.

Національні держави. Багатонаціональні держави. Поліетнічні та моноетнічні держави. Етноси, нації і держави: їх взаємодія, характерні риси, відмінності. Етноси, нації і людство як взаємодоповнюючі поняття. Етнос – це природна форма існування людства, нація – це вища форма існування етносу, а держава – це напівштучне утворення з волі певного етносу. Поняття інтересів і цінностей. Національні, етнічні та державні цінності. Класові, етнічні та державні інтереси. Діалектика вселюдських цінностей та інтересів

Тема 6. Національні мешини

Національні меншини: суть, критерії визначення. Типологія національних меншин. Світова практика захисту національних меншин. Захист прав національних меншин в українському законодавстві.

Тема 7: Етнополітичні процеси

Процеси етнічного розмежування та згуртування. Процеси етнічного роз'єднання. Різноманітність процесів етнічного роз'єднання. Теорії етнооб'єднавчих процесів. Основні типи етнооб'єднавчих процесів. Процеси етнічної і мовної асиміляції та акультурації. Головні чинники асиміляції. Форми асиміляції. Процес етнічної інтеграції. Управління етнополітичними процесами в умовах поліетнічного суспільства. Процеси етнічної консолідації: роль держави.

Тема 8: Процес етнічного ренесансу

Різноманітність підходів до етнічного ренесансу. Основні риси етнічного ренесансу. Загальні причини етнічного ренесансу. Причини і наслідки етнічного ренесансу в колишньому СРСР та незалежній Україні

Тема 9: Політизація етнічності

Зародження і розвиток політизації етнічності. Головні та специфічні чинники політизації етнічності. Зміст і етапи розвитку політизації етнічності. Характерні риси процесу політизації етнічності. Причини виникнення політизації етнічності (глобалізація, модернізація, скорочення природних ресурсів, вплив ЗМІ, урбанізація та ін). Загальні та специфічні наслідки процесу політизації етнічності. Етнічний ренесанс та політизація етнічності: принципи взаємозалежності.

Тема 10: Процеси етнополітичної дезінтеграції та інтеграції

Сутність і характер етнополітичної дезінтеграції. Сучасні концепції етнополітичної інтеграції. Основні передумови інтеграційних процесів. Типи етнополітичної інтеграції. Практичні аспекти етнополітичної інтеграції. Етапи і методи етнополітичної інтеграції

Тема 11: Націоналізм як політичний феномен.

Сутність націоналізму: підходи до визначення. Чинники впливу на формування і становлення націоналізму. Різновиди та форми націоналізму. Етапи еволюції націоналізму. Націоналізм як політичний принцип і ідеологія. Позитивні і негативні спекти націоналізму

Тема 12: Націоналізм як ідеологія

Націоналізм як ідеологія: спільні принципи націоналізмів. Сіонізм як ідеологія націоналізму. Афроамериканський націоналізм Антиколоніальний націоналізм. Расизм, апартеїд, сегрегація як крайні форми націоналізму.

Тема 13: Етнополітичні конфлікти

Етнополітичні конфлікти: суть, ознаки, суб’єкти, об’єкт, предмет етнополітичних конфліктів. Типи етнополітичних конфліктів. Стадії етнополітичних конфліктів. Причини загострення етнополітичних конфліктів у 20-21 століттях. Способи врегулювання етнополітичних конфліктів.

Тема 14. Етнонаціональна політика

Сутність, основні типи та функції етнонаціональної політики. Найважливіші принципи та динаміка етнонаціональної політики. Роль політичних інститутів у формуванні етнонаціональної політики. Етнополітичний менеджмент.

Тема 15. Етнонаціональні спільноти в Україні: їх становлення та розвиток.

Формування етнонаціональної структури населення України. Шляхи формування етнічної гетерогенності населення України. Шляхи оптимізації становища національних меншин в Україні. Основні етнонаціональні спільноти в Україні: особливості формування. Динаміка розвитку етнічних груп в Україні. Становлення української нації. Політична діяльність національних меншин України: основні тенденції та перспективи. Роль національних меншин у зовнішній політиці України.

Тема 16. Модель державної етнополітики України

Нормативно-правова база, що регламентує державну етнопонаціональну політику України. Проблеми управління сучасними етнополітичними процесами в Україні. Стратегія національної безпеки України та етнонаціональна політика. Інституційне забезпечення державної етнонаціональної політики. Причини та наслідки етнополітичних загроз у поліетнічних регіонах України. Реформа регіонального рівня врядування в Україні як засіб попередження ірредентиських настроїв.

6. Теми та зміст семінарських/практичних занять навчальної дисципліни. Література

Тема 1. Становлення і розвиток етнополітології як науки. Принципи та методологічні підходи етнополітології.

1. Предмет і об'єкт етнополітології.
2.Основні категорії та поняття етнополітології.
3.Мета, завдання та функції етнополітології.
4. Принципи та методологічні підходи етнополітології. Методи етнополітології.
5. Місце і роль етнополітології у системі сучасних наук.
6. Значення вивчення етнополітології для формування політичної культури.

Література:

1. Бородінов В. Д. Етнополітологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Бородінов. – Донецьк : Каштан, 2012. – 481 с.
2. Етнічний довідник: У 3 ч. / Гол. ред. В.Євтух. Ч. 1. К., 1997.
3. Етнополітологія: перші кроки становлення / І. Ф. Курас ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. – К. : Генеза, 2004. – 734 с.
4. Етнополітологія в Україні. Становлення. Що далі? / [Т. А. Бевз та ін. ; редкол.: І. Ф. Курас (голова) та ін.] ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. Київ : ІПіЕНД, 2002. 295 с.
5. Картунов О. Вступ до етнополітології : наук.-навч. посіб. Київ, 1999. 300 с.
6. Коршук Р. М. Етнополітологія : навч. посіб. / Коршук Р. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Алерта, 2011. 199 с.
7. Мала енциклопедія етнодержавознавства / Відп. ред. Ю.Римаренко. К., 1996. 942 с.
8. Калакура Я. Етнополітологія в структурі історичного знання / Я. Калакура // Наукові записки [Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України]. 2006. Вип. 30(1). С. 186-196.
9. Рафальський О. О. Міждисциплінарні перехрестя етнополітології // Вісник Національної академії наук України. 2021. Вип. 2. С. 3–11.

Тема 2. Етнічні форми існування людства. Теорії етнічності.

1. Поняття етносу, етнічності, етнічної групи.
2. Рівні етнічної групи та ознаки етнічності.
3. Примордіалістська теорія етнічності.
4. Інструменталістська теорія етнічності.
5. Конструктивістька теорія етнічності.

Література:

1. Бородінов В. Д. Етнополітологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Бородінов. – Донецьк : Каштан, 2012. – 481 с.
2. Картунов О. Вступ до етнополітології : наук.-навч. посіб. Київ, 1999. 300 с.
3. Коршук Р. М. Етнополітологія : навч. посіб. / Коршук Р. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Алерта, 2011. 199 с.
4. Майборода О.М. Етнічність у міжнародній системі / О.М. Майборода. Вид. 2-е, випр. І допов. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017 448с.
5. Ткаченко Є.В. Правовий захист прав етнічних та мовних меншин : навчальний посібник / Є. В. Ткаченко. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 315 с.
6. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму : вид. 2-ге, перероблене / пер. з англ. В. Морозова. Київ : Критика, 2001. 271 с.

7. Вітман К. М. Конфліктність етнічності як загроза етнополітичній стабільності держави // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 2010. Т. IX. С. 121–128.
8. Євтух В. Б. Етнічність : глосарій. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 170 с.
9. Семко В. Л. Семантичний зміст феномена етнічності у вітчизняній етнополітології / В. Л. Семко // Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2013. Вип. 61. С. 429–435.
10. Ткачук Д. Г. Вплив етнічних спільнот на розробку нормативно-правових актів з концептуальних питань державної етнополітики // Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2022. Вип. 1. С. 80–86.

Тема 3: Етнічна ідентичність

1. Ідентичність: визначення та типологія
2. Особливості етнічної ідентичності
3. Національна ідентичність
4. Співвідношення етнічної та національної ідентичності в контексті глобалізації

Література:

1. Бородінов В. Д. Етнополітологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Бородінов. – Донецьк : Каштан, 2012. – 481 с.
2. Картунов О. Вступ до етнополітології : наук.-навч. посіб. Київ, 1999. 300 с.
3. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ: Либідь, 1999.
4. Коршук Р. М. Етнополітологія : навч. посіб. / Коршук Р. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Алерта, 2011. 199 с.
5. Майборода О.М. Етнічність у міжнародній системі / О.М. Майборода. Вид. 2-е, випр. І допов. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017 448с.
6. Буковина як контактна зона: аналіз ідентичностей, уявлень та сприйняття в українсько-румунському прикордонні : інформаційно-аналітичні матеріали / за ред. Н. Бурейко, Т. Мога. Ясси-Чернівці, 2017. 64 с.
7. Бушанський В. В. Поняття "гра", "роль" та "ідентичність" у сучасній етнополітології / В. В. Бушанський // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22 : Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. 2018. Вип. 23. С. 3–15.
8. Вітман К. М. Конфліктність етнічності як загроза етнополітичній стабільності держави // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 2010. Т. IX. С. 121–128.
9. Добржанська О. Етнічна ідентичність населення Буковини. Історико-політичні проблеми сучасного світу: збірник наукових статей. Чернівці, 2015. Т. 29–30. С. 118–121.
10. Євтух В. Б. Етнічність : глосарій. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 170 с.
11. Семко В. Л. Семантичний зміст феномена етнічності у вітчизняній етнополітології / В. Л. Семко // Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2013. Вип. 61. С. 429–435.
12. Сміт Ентоні Д. Національна ідентичність / Пер. з англійської П. Таращука. – К.: Основи, 1994. – 224 с.

Тема 4: Національні форми існування людства. Теорії нації.

1. Нація – специфіка визначення поняття
2. Політична теорія нації
3. Етнічна теорія нації
4. Психологічна теорія нації

5. Культурологічна теорія нації
6. Історико-економічна теорія нації

Література:

1. Бородінов В. Д. Етнополітологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Бородінов. – Донецьк : Каштан, 2012. – 481 с.
2. Ґелнер Е. Нації та націоналізм; Націоналізм: Пер. з англ. К.: Таксон, 2003. 300 с.
3. Картунов О. Вступ до етнополітології : наук.-навч. посіб. Київ, 1999. 300 с.
4. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ: Либідь, 1999.
5. Коршук Р. М. Етнополітологія : навч. посіб. / Коршук Р. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Алерта, 2011. 199 с.
6. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму : вид. 2-ге, перероблене / пер. з англ. В. Морозова. Київ : Критика, 2001. 271 с.
7. Сміт Ентоні Д. Національна ідентичність / Пер. з англійської П. Таращука. К.: Основи, 1994. 224 с.
8. Сміт Ентоні Д. Націоналізм: Теорія, ідеологія, історія. / Пер. з англійської. К: "К.І.С.", 2004. 170 с.

Тема 5. Етнонаціональні спільноти в системі соціально-політичних відносин

1. Класифікація держав: національні, багатонаціональні, поліетнічні та моноетнічні.
2. Етноси, нації і держави: їх взаємодія, характерні риси, відмінності.
3. Національні, етнічні та державні цінності.
4. Національні, класові, етнічні та державні інтереси.

Література:

1. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с.
2. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с.
3. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ: Либідь, 1999.
4. Коршук Р. М. Етнополітологія : навч. посіб. / Коршук Р. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Алерта, 2011. 199 с.
5. Ананьїн В. О. Етнонаціональний чинник безпеки сучасного поліетнічного суспільства (соціально-філософський аналіз) : автореф. дис. … д-ра філос. наук : 09.00.03. Київ, 1998. 44 с.
6. Етнополітична безпека України: політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави : Наукова записка / В. П. Горбатенко, Ю. С. Шемшученко, І. О. Кресіна, О. М. Стойко. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. 80 с.
7. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості: монографія / М. Панчук та ін. Київ : Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 396 с.
8. Євтух В. Б. Етнічність : глосарій. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 170 с.

Тема 6. Національні меншини

1. Національні меншини: суть, критерії визначення,
2. Типологія національних меншин.
3. Світова практика захисту національних меншин.
4. Захист прав національних меншин в українському законодавстві.

Література:

1. Бородінов В. Д. Етнополітологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Бородінов. – Донецьк : Каштан, 2012. – 481 с.
2. Національні меншини України в політичних процесах XX – XXI століть: стан і проблеми дослідження / авт. кол.: Котигоренко В.О. (керівник), Калакура О.Я., Ковач Л.Л., Коцур В.В., Кочан Н.І., Ляшенко О.О., Ніколаєць Ю.О., Новородовський В.В., Панчук М.І. Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 624 с.
3. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с.
4. Ткаченко Є.В. Правовий захист прав етнічних та мовних меншин : навчальний посібник / Є. В. Ткаченко. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 315 с.
5. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с.
6. Бабинець І., Остапець Ю. Суспільно-політичний та культурний розвиток угорської національної меншини Закарпаття (1991–2004 рр.). Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 56–68.
7. Васильченко О. П. Права національних меншин в Україні : що маємо і до чого прагнемо? // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Право. Ужгород, 2017. Вип. 42. С. 36-40.
8. Горбатенко В.П., Кресін О.В. Політика управління етнічним розмаїттям: від асиміляції до інтеркультуралізму // Держава і право. Сер. Політичні науки. 2015. Вип. 69. С. 64–73.
9. Дегтеренко А. М. Угорський чинник в етнонаціональній політиці України в умовах російської агресії. Стратегічні пріоритети. Київ, 2018. № 1 (46). С. 38–47.
10. Декларація прав національностей України : Документ від 01.11.1991 р. № 1771-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1771-12
11. Лойко Л. Громадські організації етнічних меншин України: природа, легітимність, діяльність : монографія. Київ, Поліграфічний центр «Фоліант», 2005. 633 с.
12. Ткачук Д. Г. Вплив етнічних спільнот на розробку нормативно-правових актів з концептуальних питань державної етнополітики // Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2022. Вип. 1. С. 80–86.

Тема 7: Етнополітичні процеси

1. Процеси етнічного розмежування та згуртування
2. Процеси етнічного роз'єднання
3. Теорії етнооб’єднавчих процесів
4. Основні типи етнооб’єднавчих процесів
5. Процеси етнічної і мовної асиміляції та акультурації
6. Головні чинники та форми асиміляції
7. Процес етнічної інтеграції
8. Управління етнополітичними процесами в умовах поліетнічного суспільства
9. Процеси етнічної консолідації: роль держави

Література:

1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с.
2. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с.

3. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с.
4. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с.
5. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с.
6. Гончарук-Чолач Т. В. Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації : монографія / Т. В. Гончарук-Чолач та ін.; за ред. проф. О. М. Рудакевича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 338 с.
7. Горбатенко В.П., Кресін О.В. Політика управління етнічним розмаїттям: від асиміляції до інтеркультуралізму // Держава і право. Сер. Політичні науки. 2015. Вип. 69. С. 64–73.
8. Горло Н. В. Концептуальні засади і практика іредентизму: внутрішньополітичний і міжнародно-політичний контексти: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 448 с.
9. Доцяк І. Етнополітичні процеси на території Галичини в контексті глобалізації // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2017. Вип. 1. С. 190–198.
10. Етнополітична безпека України: політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави : Наукова записка / В. П. Горбатенко, Ю. С. Шемшученко, І. О. Кресіна, О. М. Стойко. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. 80 с.
11. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості: монографія / М. Панчук та ін. Київ : Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 396 с.
12. Куц Ю. О. Етнополітичні державотворчі процеси в Україні : управлінський аспект. Харків : Вид-во ХарРІУАДУ «Магістр», 2002. 204 с.

Тема 8: Процес етнічного ренесансу

1. Різноманітність підходів до етнічного ренесансу
2. Основні риси етнічного ренесансу
3. Загальні причини етнічного ренесансу
4. Причини і наслідки етнічного ренесансу в колишньому СРСР та незалежній Україні

Література:

1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с.
2. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с.
3. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с.
4. Вітман К.М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн: навч. посібник : рекомендовано МОН України / К.М. Вітман ; ОНЮА, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К. : Логос, 2008. 392 с.
5. Етнополітичний контекст соціокультурних трансформацій у сучасній Україні / ред. кол. О. Рафальський (голова), В. Войналович, Л. Нагорна. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017. 512 с.
6. Євтух В. Б. Етнополітика в Україні: правничий та культурологічний аспекти / В. Б. Євтух. К. : УАННП "Фенікс", 1997. 214 с.

7. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст : [монографія] / І. Т. Зварич ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. К. : Дельта, 2009. 320 с.
8. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с.
9. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с.

Тема 9: Політизація етнічності

1. Зародження і розвиток політизації етнічності
2. Головні та специфічні чинники політизації етнічності
3. Зміст і етапи розвитку політизації етнічності
4. Характерні риси процесу політизації етнічності
5. Причини виникнення політизації етнічності (глобалізація, модернізація, скорочення природних ресурсів, вплив ЗМІ, урбанізація та ін)
6. Загальні та специфічні наслідки процесу політизації етнічності
7. Етнічний ренесанс та політизація етнічності: принципи взаємозалежності

Література:

1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с.
2. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с.
3. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с.
4. Вітман К.М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн: навч. посібник : рекомендовано МОН України / К.М. Вітман ; ОНЮА, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К. : Логос, 2008. 392 с.
5. Євтух В. Б. Етнополітика в Україні: правничий та культурологічний аспекти / В. Б. Євтух. К. : УАННП "Фенікс", 1997. 214 с.
6. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст : [монографія] / І. Т. Зварич ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. К. : Дельта, 2009. 320 с.
7. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с.
8. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с.
9. Горло Н. В. Концептуальні засади і практика іредентизму: внутрішньополітичний і міжнародно-політичний контексти: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 448 с.
10. Куц Ю. О. Етнополітичні державотворчі процеси в Україні : управлінський аспект. Харків : Вид-во ХарРІУАДУ «Магістр», 2002. 204 с.

Тема 10: Процеси етнополітичної дезінтеграції та інтеграції

1. Сутність і характер етнополітичної дезінтеграції
2. Сучасні концепції етнополітичної інтеграції
3. Основні передумови інтеграційних процесів

4. Типи етнополітичної інтеграції
5. Практичні аспекти етнополітичної інтеграції
6. Етапи і методи етнополітичної інтеграції

Література:

1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с.
2. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с.
3. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с.
4. Вітман К.М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн: навч. посібник : рекомендовано МОН України / К.М. Вітман ; ОНЮА, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К. : Логос, 2008. 392 с.
5. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с.
6. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с.
7. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с.
8. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості: монографія / М. Панчук та ін. Київ : Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 396 с.

Тема 11: Націоналізм як політичний феномен.

1.Сутність націоналізму: підходи до визначення.
2.Чинники впливу на формування і становлення націоналізму.
3.Різновиди та форми націоналізму.
4.Етапи еволюції націоналізму
5.Націоналізм як політичний принцип і ідеологія
6.Позитивні і негативні спекти націоналізму

Література:

1. Ґелнер Е. Нації та націоналізм; Націоналізм: Пер. з англ. К.: Таксон, 2003. 300 с.
2. Сміт Ентоні Д. Національна ідентичність / Пер. з англійської П. Таращука. К.: Основи, 1994. 224 с.
3. Сміт Ентоні Д. Націоналізм: Теорія, ідеологія, історія. / Пер. з англійської. К: "К.І.С.", 2004. 170 с.
4. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ: Либідь, 1999.

Тема 12: Націоналізм як ідеологія

1.Націоналізм як ідеологія: спільні принципи націоналізмів.
2.Сіонізм як ідеологія націоналізму.
3.Афроамериканський націоналізм
4.Антиколоніальний націоналізм.
5.Расизм, апартеїд, сегрегація як крайні форми націоналізму.

Література:

1. Ґелнер Е. Нації та націоналізм; Націоналізм: Пер. з англ. К.: Таксон, 2003. 300 с.
2. Сміт Ентоні Д. Національна ідентичність / Пер. з англійської П. Таращука. К.: Основи, 1994. 224 с.

3. Сміт Ентоні Д. Націоналізм: Теорія, ідеологія, історія. / Пер. з англійської. К: "К.І.С.", 2004. 170 с.
4. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ: Либідь, 1999.

Тема 13: Етнополітичні конфлікти

1. Етнополітичні конфлікти: суть, ознаки, суб'єкти, об'єкт, предмет етнополітичних конфліктів.
2. Типи етнополітичних конфліктів.
3. Стадії етнополітичних конфліктів.
4. Причини загострення етнополітичних конфліктів у 20-21 століттях.
5. Способи врегулювання етнополітичних конфліктів.

Література:

1. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с.
2. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст : [монографія] / І. Т. Зварич
3. Ананьїн В. О. Етнонаціональний чинник безпеки сучасного поліетнічного суспільства (соціально-філософський аналіз) : автореф. дис. … д-ра філос. наук : 09.00.03. Київ, 1998. 44 с.
4. Бурдяк В. Регіональна етнополітика в Україні: ризики та виклики соціальній стабільності // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2009. Вип. 44. С. 297–306.
5. Вітман К. М. Конфліктність етнічності як загроза етнополітичній стабільності держави // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 2010. Т. IX. С. 121–128.
6. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с.
7. Горло Н. В. Концептуальні засади і практика іредентизму: внутрішньополітичний і міжнародно-політичний контексти: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 448 с.
8. Дегтеренко А. М. Угорський чинник в етнонаціональній політиці України в умовах російської агресії. Стратегічні пріоритети. Київ, 2018. № 1 (46). С. 38–47.
9. Етнополітична безпека України: політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави : Наукова записка / В. П. Горбатенко, Ю. С. Шемшученко, І. О. Кресіна, О. М. Стойко. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. 80 с.
10. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості: монографія / М. Панчук та ін. Київ : Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 396 с.

Тема 14. Етнонаціональна політика

1.Сутність, основні типи та функції етнонаціональної політики.
2.Найважливіші принципи та динаміка етнонаціональної політики.
3.Роль політичних інститутів у формуванні етнонаціональної політики.
4. Етнополітичний менеджмент.

Література:

1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с.

2. Вітман К.М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн: навч. посібник : рекомендовано МОН України / К.М. Вітман ; ОНЮА, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К. : Логос, 2008. 392 с.
3. Євтух В. Б. Етнополітика в Україні: правничий та культурологічний аспекти / В. Б. Євтух. К. : УАННП "Фенікс", 1997. 214 с.
4. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст : [монографія] / І. Т. Зварич ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. К. : Дельта, 2009. 320 с.
5. Пірен М. І. Етнополітика в Україні: соціо-психологічний аналіз : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. І. Пірен ; Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини "Україна". К. : Університет "Україна", 2007. 408 с.
6. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с.
7. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с.
8. Бурдяк В. Регіональна етнополітика в Україні: ризики та виклики соціальній стабільності // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2009. Вип. 44. С. 297–306.
9. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с.
10. Горбатенко В.П., Кресін О.В. Політика управління етнічним розмаїттям: від асиміляції до інтеркультуралізму // Держава і право. Сер. Політичні науки. 2015. Вип. 69. С. 64–73.

Тема 15. Етнонаціональні спільноти в Україні: їх становлення та розвиток.

1. Формування етнонаціональної структури населення України.
2. Шляхи формування етнічної гетерогенності населення України.
3. Шляхи оптимізації становища національних меншин в Україні.
4. Основні етнонаціональні спільноти в Україні: особливості формування
5. Динаміка розвитку етнічних груп в Україні
6. Становлення української нації.
7. Політична діяльність національних меншин України: основні тенденції та перспективи
8. Роль національних меншин у зовнішній політиці України

Література:

1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с.
2. Етнополітичний контекст соціокультурних трансформацій у сучасній Україні / ред. кол. О. Рафальський (голова), В. Войналович, Л. Нагорна. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017. 512 с.
3. Євтух В. Б. Етнополітика в Україні: правничий та культурологічний аспекти / В. Б. Євтух. К. : УАННП "Фенікс", 1997. 214 с.
4. Національні меншини України в політичних процесах XX – XXI століть: стан і проблеми дослідження / авт. кол.: Котигоренко В.О. (керівник), Калакура О.Я., Ковач Л.Л., Коцур В.В., Кочан Н.І., Ляшенко О.О., Ніколаєць Ю.О., Новородовський В.В., Панчук М.І. Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 624 с.
5. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с.

6. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с.
7. Бабинець І., Остапець Ю. Суспільно-політичний та культурний розвиток угорської національної меншини Закарпаття (1991–2004 рр.). Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 56–68.
8. Буковина як контактна зона: аналіз ідентичностей, уявлень та сприйняття в українсько-румунському прикордонні : інформаційно-аналітичні матеріали / за ред. Н. Бурейко, Т. Мога. Ясси-Чернівці, 2017. 64 с.
9. Бурдяк В. Регіональна етнополітика в Україні: ризики та виклики соціальній стабільності // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2009. Вип. 44. С. 297–306.
10. Васильченко О. П. Права національних меншин в Україні : що маємо і до чого прагнемо? // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Право. Ужгород, 2017. Вип. 42. С. 36-40.
11. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с.
12. Гончарук-Чолач Т. В. Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації : монографія / Т. В. Гончарук-Чолач та ін.; за ред. проф. О. М. Рудакевича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 338 с.
13. Дегтеренко А. М. Угорський чинник в етнонаціональній політиці України в умовах російської агресії. Стратегічні пріоритети. Київ, 2018. № 1 (46). С. 38–47.
14. Добржанська О. Етнічна ідентичність населення Буковини. Історико-політичні проблеми сучасного світу: збірник наукових статей. Чернівці, 2015. Т. 29–30. С. 118–121.
15. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості: монографія / М. Панчук та ін. Київ : Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 396 с.
16. Куц Ю. О. Етнополітичні державотворчі процеси в Україні : управлінський аспект. Харків : Вид-во ХарРІУАДУ «Магістр», 2002. 204 с.
17. Лойко Л. Громадські організації етнічних меншин України: природа, легітимність, діяльність : монографія. Київ, Поліграфічний центр «Фоліант», 2005. 633 с.

Тема 16. Модель державної етнополітики України

1. Нормативно-правова база, що регламентує державну етнопонаціональну політику України.
2. Проблеми управління сучасними етнополітичними процесами в Україні.
3. Стратегія національної безпеки України та етнонаціональна політика.
4. Інституційне забезпечення державної етнонаціональної політики.
5. Причини та наслідки етнополітичних загроз у поліетнічних регіонах України.
6. Реформа регіонального рівня врядування в Україні як засіб попередження ірредентиських настроїв.

Література:

1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с.
2. Етнополітичний контекст соціокультурних трансформацій у сучасній Україні / ред. кол. О. Рафальський (голова), В. Войналович, Л. Нагорна. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017. 512 с.
3. Євтух В. Б. Етнополітика в Україні: правничий та культурологічний аспекти / В. Б. Євтух. К. : УАННП "Фенікс", 1997. 214 с.

4. Національні меншини України в політичних процесах XX – XXI століть: стан і проблеми дослідження / авт. кол.: Котигоренко В.О. (керівник), Калакура О.Я., Ковач Л.Л., Коцур В.В., Кочан Н.І., Ляшенко О.О., Ніколаєць Ю.О., Новородовський В.В., Панчук М.І. Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 624 с.
5. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с.
6. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с.
7. Бабинець І., Остапець Ю. Суспільно-політичний та культурний розвиток угорської національної меншини Закарпаття (1991–2004 рр.). Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 56–68.
8. Буковина як контактна зона: аналіз ідентичностей, уявлень та сприйняття в українсько-румунському прикордонні : інформаційно-аналітичні матеріали / за ред. Н. Бурейко, Т. Мога. Ясси-Чернівці, 2017. 64 с.
9. Бурдяк В. Регіональна етнополітика в Україні: ризики та виклики соціальній стабільності // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2009. Вип. 44. С. 297–306.
10. Васильченко О. П. Права національних меншин в Україні : що маємо і до чого прагнемо? // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Право. Ужгород, 2017. Вип. 42. С. 36-40.
11. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с.
12. Гончарук-Чолач Т. В. Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації : монографія / Т. В. Гончарук-Чолач та ін.; за ред. проф. О. М. Рудакевича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 338 с.
13. Дегтеренко А. М. Угорський чинник в етнонаціональній політиці України в умовах російської агресії. Стратегічні пріоритети. Київ, 2018. № 1 (46). С. 38–47.
14. Добржанська О. Етнічна ідентичність населення Буковини. Історико-політичні проблеми сучасного світу: збірник наукових статей. Чернівці, 2015. Т. 29–30. С. 118–121.
15. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості: монографія / М. Панчук та ін. Київ : Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 396 с.
16. Куц Ю. О. Етнополітичні державотворчі процеси в Україні : управлінський аспект. Харків : Вид-во ХарРІУАДУ «Магістр», 2002. 204 с.
17. Лойко Л. Громадські організації етнічних меншин України: природа, легітимність, діяльність : монографія. Київ, Поліграфічний центр «Фоліант», 2005. 633 с.

7. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Становлення і розвиток етнополітології як науки. Принципи та методологічні підходи етнополітології	2
2	Етнічні форми існування людства. Теорії етнічності.	3
3	Етнічна ідентичність	2
4	Національні форми існування людства. Теорії нації.	3
5	Етнонаціональні спільноти в системі соціально-політичних відносин	2
6	Національні мешини	3
7	Етнополітичні процеси	2
8	Процес етнічного ренесансу	3
9	Політизація етнічності	2
10	Процеси етнополітичної дезінтеграції та інтеграції	3
11	Націоналізм як політичний феномен.	2
12	Націоналізм як ідеологія	3
13	Етнополітичні конфлікти	2
14	Етнонаціональна політика	3
15	Етнонаціональні спільноти в Україні: їх становлення та розвиток.	3
16	Модель державної етнополітики України	3
Разом		41

8. Кредитно-модульна система оцінювання знань студентів

Навчальний процес здійснюється за традиційною технологією: лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота. Також передбачено колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки, навчальні спільноти, тьюторство і т.д.), проектно-орієнтоване навчання, дискусії.

На лекційних заняттях використовуються: словесні методи (розповідь, бесіда, пояснення, лекція, діалог); наочні і практичні методи (ілюстрація, демонстрація, а також презентація); метод синтезу, аналізу, індукції, дедукції тощо. На семінарських заняттях використовуються: дискусія, дебати, групове навчання тощо.

Оцінка знань, умінь і практичних навиків студента з курсу «Етнополітологія» здійснюється за 100-бальною шкалою.

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- практичні/самостійні тощо – 70% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 70);
- контрольні заміри (модулі) – 30% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 30);
- залік – виставляється за результатами поточної успішності під час семестру.

Поточний контроль знань студентів проводять за трьома складовими:

- контроль систематичності та активності роботи студента впродовж семестру;
- контроль за виконанням модульних завдань/контрольних замірів;
- контроль за виконанням завдань самостійного опрацювання.

При контролі систематичності й активності роботи студентів оцінці підлягають:

- самостійна робота студентів;
- відвідування й активність на семінарських занять;
- рівень засвоєння знань програмного матеріалу.

9. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Поточний контроль успішності здійснюється за п’ятибальною шкалою: "5" – відмінно", "4" – добре, "3" – задовільно, "2" – доповнення, "1" – коментарі (участь у дискусії). Реферат, доповідь – 5 балів; есе – 3 бали (дозволено лише по одному реферату, доповіді або есе). Контроль знань за результатами вивчення змістовного модуля оцінюється в 100 балів. Форма підсумкового контролю – залік за підсумками роботи в кінці семестру.

Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів із дисципліни, котра завершується заліком, становить за поточну успішність 100 балів. Залік виставляється за підсумками роботи в кінці семестру.

Поточний контроль та самостійна робота	Сума
Змістовий модуль 1	100
1-16 теми	
100 балів	

1, 2 ... 16 – теми семінарських занять у рамках змістовного модуля.

При оформленні документів за залікову сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Національна шкала	**Рейтингова шкала**	**Шкала ECTS**	**Пояснення**	
5 (відмінно)	90-100	A	Відмінно	Зараховано
4 (добре)	81-89	B	Дуже добре	
	71-80	C	Добре	

3 (задовільно)	61-70	D	Задовільно	
	51-60	E	Достатньо	
2 (незадовільно)	25-50	FX	Незадовільно	Не зараховано
	0-24	F	Незадовільно без права перездачі	

10. Контрольні питання для підсумкового контролю (заліку)

1. Поняття етносу, етнічності, етнічної групи. Рівні етнічної групи та ознаки етнічності.
2. Примордіалістська теорія етнічності.
3. Інструменталістська теорія етнічності.
4. Конструктивістька теорія етнічності.
5. Ідентичність: визначення та типологія
6. Особливості етнічної ідентичності
7. Національна ідентичність
8. Співвідношення етнічної та національної ідентичності в контексті глобалізації
9. Нація – специфіка визначення
10. Політична теорія нації
11. Етнічна теорія нації
12. Психологічна теорія нації
13. Культурологічна теорія нації
14. Історико-економічна теорія нації
15. Націоналізм: суть, фактори, що вплинули на його становлення.
16. Підходи до визначення націоналізму.
17. Етапи еволюції націоналізму.
18. Типологія націоналізму.
19. Джерела націоналізму.
20. Націоналізм як ідеологія: спільні принципи націоналізмів.
21. Сіонізм як ідеологія націоналізму.
22. Афроамериканський націоналізм
23. Антиколоніальний націоналізм.
24. Расизм, апартеїд, сегрегація як крайні форми націоналізму.
25. Національні меншини: суть, критерії визначення, типологія.
26. Світова практика захисту національних меншин.
27. Захист прав національних меншин в українському законодавстві.
28. Етнополітичні конфлікти: суть, ознаки, суб’єкти, об’єкт, предмет етнополітичних конфліктів.
29. Типи етнополітичних конфліктів.
30. Стадії етнополітичних конфліктів.
31. Причини загострення етнополітичних конфліктів у 20-21 століттях.
32. Способи врегулювання етнополітичних конфліктів.
33. Сутність, типи, функції етнонаціональної політики
34. Моделі етнонаціональної політики
35. Мультикультуралізм як різновид етнонаціональної політики
36. Асиміляція як модель етнонаціональної політики
37. Управління етнокультурною різноманітністю у державах з демократичним політичним режимом.
38. Бенедикт Андерсон про витоки національної свідомості («Уявлені спільноти»)
39. Бенедикт Андерсон про поширення націоналізму («Уявлені спільноти»)
40. Бенедикт Андерсон про ознаки національної держави («Уявлені спільноти»)
41. Поняття етнополітична культура та її формування.